

РОЗДІЛ III. ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ ДЛЯ XXI СТОЛІТТЯ

УДК 378:793.33

Володимир Замлинний

Волинський національний університет імені Лесі Українки
ORCID ID 0000-0003-0188-8526

Олег Козачук

Волинський національний університет імені Лесі Українки
ORCID ID 0000-0002-5090-701X

Максим Кутузов

Волинський національний університет імені Лесі Українки
ORCID ID 0000-0001-7015-6340

DOI 10.24139/2312-5993/2025.05/170-182

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ХОРЕОГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН: СИНЕРГЕТИКА НАРОДНОГО, КЛАСИЧНОГО ТА БАЛЬНОГО ТАНЦЮ

Мета статті полягає у дослідженні значення поєднання народної, класичної та бальної хореографії в професійній підготовці танцівників, а також підкреслити важливість комплексного підходу, що включає технічну, історико-культурну та гуманітарну підготовку у сфері хореографічної освіти. Запропоновано інтегративний підхід до викладання хореографії, що поєднує різні танцювальні техніки з гуманітарною освітою, що сприяє глибшому розумінню культурного контексту та розширює можливості творчого розвитку танцівників, а також сприяють розширенню можливостей їхнього подальшого професійного вдосконалення й кар'єрного зростання та різноманіття. Зокрема, на прикладах професійної діяльності та творчого спадку Василя Верховинця (Костіва), Василя Авраменка, Антоніо Гадеса, Джина Келлі продемонстровано важливість всебічного охоплення професійної підготовки танцівників та міждисциплінарного підходу як у навчанні, так і у подальшій професійній кар'єрі. Наголошено, що міждисциплінарний підхід є важливим чинником у формуванні висококваліфікованого танцівника, здатного адаптуватися до різних стилістичних і виконавських завдань. Опанування різноманітних технік і гуманітарних знань розширює перспективи професійної діяльності у сферах кіно, театру, моди та дизайну, сприяючи більш повному розкриттю творчого потенціалу, особливо в умовах глобалізованого світу та мінливого культурного ландшафту. Таким чином, інтеграція історико-культурного контексту і технічної майстерності є запорукою успішної творчої діяльності в умовах сучасного мистецького середовища.

Ключові слова: бальні танці; гуманітарна освіта; класичний балет; міждисциплінарний підхід; народна хореографія; професійна підготовка; техніка танцю, хореографічна освіта, педагогіка.

Постановка проблеми. Удосконалення мистецької освіти в Україні набуває особливої актуальності через її трансдисциплінарний характер. Це вимагає виходу за межі традиційних підходів до викладання й поєднання різних напрямів танцювального мистецтва. Зокрема, в професійній хореографічній освіті ключову роль відіграє

впровадження міждисциплінарного підходу, який сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців (Гриценко, Бородіна, 2025). Використання взаємозв'язків між народним, класичним і бальним танцем не лише допомагає глибше опанувати кожен з технік, але й розвиває здатність бачити їхню взаємодію. Такий інтегрований спосіб навчання є необхідним для формування комплексних компетенцій у майбутніх педагогів-хореографів. Це охоплює як аналітичний підхід до мистецтвознавчих і педагогічних досліджень, так і ефективне використання сучасних технологій в освітньому процесі.

Аналіз актуальних досліджень. Основна увага дослідників спрямована на поєднання традиційних та сучасних педагогічних методів, інтеграцію різних форм мистецтва, а також на визначення ролі викладача у формуванні творчої особистості студента-хореографа. У охоплених нашим оглядом роботах розглядаються як теоретичні основи професійної підготовки, так і практичні моделі їх впровадження в контексті сучасної мистецької освіти.

У монографії «Role of science and education for sustainable development» проаналізовані особливості професійної підготовки студентів-хореографів у закладах вищої освіти. Дослідницька увага зосереджена зосередилася на вдосконаленні освітнього процесу шляхом впровадження міждисциплінарного та компетентнісного підходів, які сприяють покращенню якості підготовки майбутніх фахівців; розглянула сутність основних понять, таких як «професійна підготовка», «компетентнісний підхід» та «міждисциплінарний підхід». Також виокремлені ключові напрями професійної діяльності хореографів, а саме виконавський, педагогічний та балетмейстерський, які характеризуються специфікою завдань та функціональних обов'язків (Wierzbik-Strońska, M., Ostopolets, I. (Ed.), 2021). У колективній монографії «Трансдисциплінарний вимір підготовки фахівців мистецького профілю» автори охопили різноманіття підходів до викладання дисциплін у закладах вищої мистецької освіти з акцентом на інтеграції, етнокультурній забезпеченості та міждисциплінарних зв'язках (Козир, 2023).

У контексті синтезу мистецтв аналізувала сучасну хореографію Д. Бернадська, більш детально зосередившись на творчості відомих хореографів ХХ ст. (Бернадська, 2013). О. Гриценко та Т. Бородіна досліджували *soft skills* сучасного викладача хореографічних дисциплін та вплив особистості викладача на своїх учнів і формування їхнього світогляду (Гриценко, Бородіна, 2025). Зважаючи на все зростаючу роль

цифрових технологій в усіх сферах життя, зокрема, й у мистецькій освіті, дана проблематика вже стала предметом наукової уваги низки науковців (Bigus et al., 2023; Martyniv et al., 2023).

Також при підготовці до написання статті ми звернулися до матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції «Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі», де міститься чимало матеріалів, пов'язаних з історією, теорією хореографічного мистецтва та хореографічної педагогіки (Особливості роботи хореографа, 2025).

Аналіз наукової літератури демонструє важливість міждисциплінарного підходу в хореографічній освіті, підтверджуючи його дієвість для формування комплексних професійних компетенцій.

Мета дослідження. Метою статті є обґрунтування інтегративного підходу, що поєднує народний, класичний та бальний танець у процесі професійної підготовки майбутніх хореографів. Інтеграція різних видів танцю відкриває перспективи створення новаторської освітньої моделі, де кожен стиль доповнює інший.

Виклад основного матеріалу. Аналіз актуальних тенденцій в освіті свідчить, що ключовою функцією освітніх процесів є розвиток людського потенціалу. У європейських країнах цей принцип лежить в основі всієї освітньої системи, охоплюючи етапи від формування змісту навчальних програм до організації та здійснення педагогічної діяльності (Bilan et al., 2023).

У європейському контексті помітна тенденція до визнання хореографічних курсів як важливого засобу залучення дітей і молоді до європейської культурної спадщини, що сприяє формуванню європейської ідентичності з урахуванням особливостей національного культурного середовища. Розуміння взаємозв'язку між мистецтвом і наукою стає основою для становлення нової науково-мистецької парадигми, в межах якої хореографічна освіта набуває особливого значення. Європейська система професійної підготовки майбутніх хореографів ґрунтується на принципах авторських шкіл, танцювального плюралізму та творчих майстерень, які сприяють розвитку навичок у різноманітних техніках, стилях і напрямках танцю. Видатні діячі сучасного танцю, зокрема Джордж Баланчін, Марта Грем, Мерс Каннінгем, Піна Бауш і Вільям Форсайт, розробили власні хореографічні методики, творчі концепції та способи їх реалізації. (Bidyuk, 2018).

Міждисциплінарний підхід до викладання хореографічних дисциплін дає змогу ефективно поєднувати теорію з практикою, органічно з'єднуючи елементи народного, класичного та бального танцю в єдину синергетичну систему. Хореографічна освіта водночас покликана зберігати й передавати класичні та народні танцювальні традиції, а також сприяти прогресу актуальних мистецьких практик (Lavrynenko et al., 2023). Такий підхід допомагає студентам розвивати універсальні виконавські навички, стилістичну гнучкість, творче мислення та більш глибоке розуміння культурного контексту кожного стилю. У цьому контексті важливо досліджувати методи інтеграції різних хореографічних стилів, які слугують основою для формування багатогранної професійної майстерності майбутніх хореографів і педагогів (Maksymenko, Shcholokova, 2021).

Спільні риси між народними, класичними та бальними танцями виявляються на різних рівнях: техніка виконання, пластика рухів, емоційна виразність і принципи композиційної побудови (Liulka, 2023). Незважаючи на стильові та історичні відмінності, кожен із цих напрямів базується на ретельній координації, контролі тіла і підтриманні динамічного балансу. Усі три види танцю вимагають точності у виконанні опор, позицій, взаємодії з простором і музично-ритмічним супроводом. Пластика тіла виконує роль інструменту емоційного самовираження. У народному танці це проявляється через етнічні жести й темперамент. Класичні танці характеризуються витонченістю і стриманою естетикою. Тоді як для бальних танців притаманні граційність і гармонійна взаємодія партнерів. Виразність рухів є важливою складовою кожного напрямку, адже саме вона передає зміст і настрій танцю. Композиційна структура включає логічний розвиток рухів, акцентування, симетрію та кульмінації, що робить ці танці взаємозамінними в контексті навчання. Завдяки цим спільним характеристикам синтез народного, класичного та бального танцю дає змогу створити цілісну систему підготовки, яка сприяє гармонійному розвитку виконавця.

Народна хореографія є невід'ємною складовою етнокультурної самоідентичності українського народу. Через танцювальні рухи та пластику, як основні елементи хореографічного мистецтва, розкривається багатство народної творчості. Локальні танцювальні рухи, притаманні окремим етнографічним регіонам, є ключовими для дослідження традиційної хореографії. Саме вони відкривають можливість глибше досягнути культурну унікальність різних частин України. Однак сучасні

глобалізаційні процеси поступово згладжують національну самобутність, що спричиняє ризик втрати автентичної танцювальної спадщини. Як наслідок, у наукових та практичних колах дедалі частіше обговорюється проблема зникнення традиційного хореографічного фольклору. До того ж існує очевидний розрив між значущістю спадщини корифеїв української хореографії кін. XIX – поч. XX ст. та недостатньою адаптацією їхніх досягнень до сучасної мистецько-педагогічної практики. Серед видатних постатей, чий внесок довгий час залишався недооціненим через ідеологічні заборони та обмеження, особливу увагу варто приділити Василю Верховинцю (Костіву) і Василю Авраменку. Вони були не лише талановитими виконавцями, а й глибокими знавцями основ українського танцювального фольклору. Своєю діяльністю Василь Верховинець (Костів) переконливо продемонстрував, що українські танцювальні традиції протягом всієї історії сформували унікальну й самобутню хореографічну лексику та виразну пластичність. Його дослідження народного танцю включало запис автентичних рухів, зокрема таких як доріжка, плетінка, вихиляси, плескач, присядка, повзунець та багато інших. Митець зафіксував зразки народних танців, серед яких «Гопак», «Козачок», «Василиха», «Кривий танок», «Рибка» та інші, а також вивчав психологію народних виконавців і систематизував танцювальний фольклор. На основі цих досліджень він заклав міцний фундамент теоретичної бази української народної хореографії. Василь Авраменко сприяв відродженню національного мистецтва і зберігав його кращі надбання серед широкого кола співвітчизників. Хореограф-педагог називав український танок розумною, бадьорою і моральною розвагою та закликав учителів вивчати при школах поруч із руханкою та співом народну хореографію. Переконавання хореографа визначили і його погляди на естетичні критерії до танцю, значною мірою споріднені з поглядами В. Верховинця (Косаковська, 2025).

Як приклад, можемо навести хореографічні постановки Антоніо Гадеса. Митець став однією з найважливіших постатей у розвитку сценічної хореографії другої половини XX ст. Його творчі роботи, серед яких «Криваве весілля, або Богас де Сангре», «Кармен», «Фламенко сюїта», «Фуего», «Фуентеовехуна» та інші, вирізнялися принципово іншим підходом до сценічного осмислення народного й бального танцю. Хореографічні інновації, запропоновані митцем, заклали основи для переосмислення значення традиційного танцю в контексті театрального мистецтва. Ідеї А. Гадеса досі актуальні, що підтверджується їхнім

впливом на сучасні європейські хореографічні практики (Bodas de Sangre by Antonio, n.d.). Він наголошував, що танець, який він виконує, є невід'ємною складовою культурної ідентичності народу, тому до нього слід ставитися з обережністю: не варто спрощувати чи змінювати його заради ефектності та гучних аплодисментів. При цьому хореограф звертав увагу не лише на андалузські традиції, а й на багатий фольклор інших регіонів Іспанії, баскських, каталонських, арагонських, кастильських та інших, як невичерпне джерело художнього натхнення. Цей підхід став основою естетики його постановок, в яких гармонійно поєднувалися глибокі фольклорні традиції та сучасна сценічна мова. На його думку, справжній танець полягає не в механічному виконанні окремих рухів, а в сенсових зв'язках між ними, у способі їхньої інтеграції, у тому, що вони передають як емоційну, так і смислову функцію виконання. А. Гадес наголошував, що танець для нього подібний до мови: як драматург формує думку через слово, так хореограф створює сенс через рух. Крім того, важливою складовою його творчої методології була опора на драматичний ритм і багатогранну образність, які визначаються ще до вибору музики чи розробки танцювальної лексики. За його концепцією, окремий танцювальний рух позбавлений значення сам по собі. Він набуває сили й виразності лише у поєднанні з переживаннями та емоціями, які здатен передати (Gades, the choreographer, n.d.). Хореографія А. Гадеса є унікальним синтезом різних стилів і шкіл іспанського танцю, що дозволяє виходити за межі суто регіонального фольклору, наближаючись до універсальних форм художнього висловлення. Митець створював сценічні образи, у яких технічна майстерність гармонійно поєдналася з глибоким філософським змістом. Для нього іспанський танець - не просто технічна дисципліна, а жива й спонтанна форма культурного вираження, основою якої є стриманість рухів, емоційна наповненість, поетична виразність і драматичність. Особливе місце в цьому підході займає фламенко, яке він розглядав як форму сценічного самовираження, що поєднує в собі витончену елегантність, ритмічну складність, музичну драматургію та глибину національного темпераменту (Bodas de Sangre y Suite, n.d.). Тобто, йдеться про аналіз змісту, засобів художньої виразності та культурно-історичних ремінісценцій, які створюють у глядача відчуття єдності й неперервності культурної традиції. Цей підхід хореограф послідовно реалізовував у своїх творчих проєктах, особливо під час сценічного осмислення класичних творів іспанської літератури й драми через мову танцю. Розробляючи

композицію таких постановок, він активно використовував різноманітні національні танцювальні форми, від граційного бального пасодобля до традиційних народних танців, таких як болеро, качуча, мунейра, сегідилья, сарабанда, сардана та фанданго (Вакуленко, 2023).

Поряд із народною хореографією, важливе місце в професійній підготовці танцюристів займають класичні та бальні танці, які характеризуються власними традиціями, технічними стандартами й художніми особливостями. Класичний танець, зокрема балет, розвивався впродовж століть як комплексна система, яка поєднує точність технічних виконань, гармонію рухів і високу емоційну виразність. Його витоки пов'язані з європейськими придворними танцями та оперними спектаклями, що поступово трансформувалися у самостійний вид мистецтва з детально розробленою методикою навчання та постановки. У XVIII ст. балет зазнав суттєвих змін, трансформуючись від пишного аристократичного видовища епохи Відродження в Італії до класичного балету, який ми знаємо сьогодні. Сучасні визначення балету акцентують увагу на його формальних жестах, рухах, позах, а також костюмах і сценічних ефектах, що слугують засобами передачі сюжету, тематики й настрою. Від пишних придворних вистав за часів Людовика XIV у Франції до появи професійних танцівників у XVII ст. в Паризькій опері та постановок знакових балетів, таких як «Flore et Zephyr» Ш. Дідело і «La Fille mal gardée» Ж. Доберваля, ключові елементи техніки танцю, стилю й костюмів зазнали кардинальних змін. Хронологічно виділяється середина XVII ст., коли танець поступово переміщується зі знатних салонів до театральних просторів. Уже до 1681 р. в Академії королівської музики з'являються перші професійні танцівниці. У XVIII ст. театральна традиція зазнала значного переосмислення: якщо на початку століття сцену ще населяють античні божества, то ближче до його завершення людина стає центральною фігурою, яка прагне до висот.

Протягом століття перед революцією 1789 р. французький двір відіграв ключову роль у формуванні смаків і культурних традицій Європи. В Англії балетна культура XVIII ст. розвивалася незалежно, акцентуючи увагу на комерційній складовій, а Королівська балетна трупа Великої Британії була заснована лише у 1956 р. Встановлюючи чіткі правила танцю, Академія водночас обмежила певні аспекти розвитку балету. Однак саме новаторські ідеї та вплив митців із таких міст, як Ліон і Бордо у Франції, а також Відень, Штутгарт і особливо Лондон, сприяли

еволюції балету, перетворюючи його на динамічну й багатогранну мистецьку форму, яку ми знаємо сьогодні (Collins & Jarvis, 2016).

Класичний балет вирізняється особливою увагою до правильної постави, точності виконання технічних елементів, пластичності рухів та динамічної взаємодії з музичним супроводом. Попри те, що основою виконавської майстерності є техніка, справжнє мистецтво балету полягає у здатності передати душевну глибину через рух. Композиційна структура також відіграє ключову роль у цьому мистецтві, формуючи логічну послідовність рухів, розкриваючи драматургічний розвиток, підводячи до кульмінації та гармонійно з'єднуючи все це з музикою. Завдяки гармонійному поєднанню руху, музики й драматургії, балет створює багатовимірний образний простір, який глибоко вражає глядача. Балетна техніка базується на високому рівні контролю над тілом, точності його положення і ретельно узгоджених рухах. Професійна підготовка танцівника передбачає розвиток фізичної сили, гнучкості та глибокого усвідомлення свого тіла у просторі. Кожен рух виконується з дотриманням суворих технічних вимог, від позиції голови до витягнутих кінчиків пальців ніг. Балет має добре структуровану термінологічну систему, що охоплює як базові позиції ніг, так і складні комбінації рухів. Однією з головних технічних особливостей класичного танцю є виворотність, тобто розворот ніг назовні від кульшових суглобів. Саме ця риса створює характерну пластику балету, додаючи витонченості лініям та плавності рухам, підкреслюючи їхню відкритість і формуючи виразний художній стиль танцю (Serenade Team, 2023).

Класичний танець служить основою для розвитку технічної майстерності, контролю над корпусом, точності моторики та витонченої пластики рухів. Взаємодія класичної техніки з іншими напрямками, такими як народний і бальний танець, розширює виконавські можливості, допомагає створювати гармонійний сценічний образ і вдосконалювати засоби художнього вираження.

Бальні танці, що зародилися в європейських салонах XVII–XVIII ст., стали відображенням соціальної та культурної взаємодії, об'єднуючи мистецтво парного танцю з елегантністю рухів і гармонійною співпрацею партнерів. Саме гармонія рухів і чіткість позицій виступають своєрідною мовою, через яку передається історія у бальному мистецтві. Цьому виду танцю властива особлива увага до синхронності між партнерами, точності взаємодії та відповідності музичному ритму, що робить його втіленням витонченості й технічної досконалості. Сучасні бальні танці почали

набувати своїх характерних рис наприкінці XIX та на початку XX ст. в Англії. Бальні танці є однією із форм парних танців і мають чітко визначену структуру та правила, адаптовані для спортивних змагань. Окрім спортивного аспекту, бальні танці виконують важливу соціальну роль, адже їх танцюють у всьому світі задля розваг та отримання задоволення. Вони також широко застосовуються у виконавських мистецтвах, таких як театр, кіно чи телебачення. Міжнародні змагання з бальних танців поділяють на дві основні програми: стандартну і латиноамериканську. Стандартна програма включає п'ять танців: вальс, віденський вальс, фокстрот, квікстеп та танго. Латиноамериканська програма також складається з п'яти танців: самба, румба, ча-ча-ча, пасодобль і джайв (Ballroom dancing, n.d.).

У сучасній підготовці танцівників значна увага приділяється адаптації класичних бальних технік до сучасних музичних стилів і сценічних вимог, що сприяє розширенню художніх горизонтів жанру. Зокрема, можемо відзначити внесок актора, режисера, співака, кінопродюсера, хореографа і танцівника Джина Келлі, який через кіно популяризував бальні танці, акцентуючи на елегантності та важливості партнерської взаємодії. Початок його танцювальної кар'єри припав на Велику депресію. Відмовившись від кар'єри юриста на користь танців, Джин поїхав до Нью-Йорка. Перший справжній успіх прийшов до майбутньої зірки у 1940 р., у мюзиклі «Приятель Джої». Вдалою була його кар'єра й у різноманітних телешоу. Анімаційний фільм «Кішки не танцюють», де Д. Келлі був хореографічним консультантом, виходив на екрани до 1997 р. Сам митець, після тяжкої хвороби, помер 2 лютого 1996 р. Д. Келлі залишив яскравий слід в історії кінематографу насамперед завдяки своєму унікальному танцювальному стилю та неповторній харизмі й працелюбності (Кийович, 2021).

Міждисциплінарний підхід до викладання хореографічних дисциплін дозволяє гармонійно інтегрувати технічну майстерність класичного балету, емоційну насиченість народного танцю та соціокультурне самовираження бальної хореографії. Водночас важливо зазначити, що підготовка професійного танцівника неможлива без глибокого осмислення історії танцювального мистецтва, культурних традицій і художніх надбань у цілому. Гуманітарно-культурологічні аспекти освіти сприяють формуванню у майбутніх митців ширшого світогляду, усвідомленню еволюції танцювальних практик та їх ролі в історичних і соціокультурних

процесах. Такий комплексний підхід стимулює розвиток не лише технічних навичок, а й виховує культурно обізнаного й свідомого артиста, здатного зберігати та передавати багатство культурної спадщини в умовах сучасного глобалізованого світу.

Висновки. Повноцінне навчання майбутніх хореографів вимагає міждисциплінарного підходу, який поєднує технічні знання, культурологічні аспекти, історичні відомості та педагогічні принципи. Класичний балет, народні танці та бальні танці відіграють ключову роль у розвитку професійних навичок танцівника. Кожен із зазначених напрямків танцювального мистецтва сприяє розкриттю виразності, вдосконаленню техніки та створенню сценічного образу. Аналіз творчості та сподвижницької діяльності видатних постатей, як-от Василь Верховинець (Костів), Василь Авраменко, Антоніо Гадес, Джин Келлі, дозволяє розглядати хореографію не лише як набір рухів і технік виконання, але і як засіб глибокого емоційного та культурного висловлення.

Об'єднання різноманітних хореографічних технік у навчанні, стимулює формування стильової гнучкості, здатності до адаптації та творчого підходу, що має вкрай важливе значення у сучасному мистецькому ландшафті, який постійно змінюється. Дбайливе ставлення до традицій танцю та їх розвиток, інтегровані з передовими методами, становить основу для сталого зростання хореографічної освіти. Це дозволяє студентам не лише опанувати глибокі професійні знання, а й розширити культурне сприйняття, розуміти національну та міжнародну специфіку хореографічного мистецтва та його місце у загальнокультурному розвитку.

Міждисциплінарний підхід, де танець вивчається крізь призму гуманітарних наук, формує надзвичайну базу для подальшого професійного зростання. Спільна робота над танцювальними техніками різних напрямків та вивчення їх історичного й культурного підґрунтя, відчиняє двері до безлічі варіантів використання цих знань: від кіно та сценічного мистецтва до дизайну, fashion-індустрії та інших креативних напрямків. Танцівники можуть розкритися не тільки як виконавці, а і як багатогранні, креативні спеціалісти, котрі здатні швидко адаптуватися до нових умов та формувати сучасне культурне середовище.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що запропоновано інтегративний підхід до викладання хореографії, що поєднує різні танцювальні техніки з гуманітарною освітою, що сприяє глибшому розумінню культурного контексту та розширює можливості творчого

розвитку танцівників, а також сприяють розширенню можливостей їхнього подальшого професійного вдосконалення й кар'єрного зростання та різноманіття. Зокрема, на прикладах професійної діяльності та творчого спадку Василя Верховинця (Костіва), Василя Авраменка, Антоніо Гадеса, Джина Келлі продемонстровано важливість всебічного охоплення професійної підготовки танцівників та міждисциплінарного підходу як у навчанні, так і у подальшій професійній кар'єрі.

Перспективним вектором подальших розвідок виступає більш ретельне дослідження педагогічних підходів до інтеграції народного, класичного та бального танцю у навчальний процес вищої мистецької освіти. Варто також проаналізувати результативність міждисциплінарних навчальних програм у контексті підготовки хореографів нового покоління, які будуть здатні успішно працювати в умовах сценічної, освітньої та культурної мультикультурності. Особливої уваги заслуговує формування міжжанрової хореографічної мови як інструменту взаємодії традицій і новацій.

ЛІТЕРАТУРА

- Бернадська, Д. (2013). Сучасна хореографія в контексті синтезу мистецтв. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 7, 78–86. http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2013_7_11. (Bernadska, D. (2013). Modern choreography in the context of the synthesis of arts. *Current Issues in the Humanities*, 7, 78–86).
- Вакуленко, О. (2023). Інтерпретація іспанського танцю в сценічній хореографії Антоніо Гадеса. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 1, 197–202. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2023.277663>. (Vakulenko, O. (2023). Interpretation of Spanish dance in the stage choreography of Antonio Gades. *Bulletin of the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts*, 1, 197–202).
- Гриценко, О., Бородіна, Т. (2025). Розвиток м'яких навичок здобувачів хореографічної освіти через призму професійної майстерності викладача в освітньому процесі. *Південноукраїнські мистецькі студії*, 1, 5–9. <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-1.1> (Hrytsenko, O., Borodina, T. (2025). Development of soft skills in choreography students through the lens of the teacher's professional mastery in the educational process. *Southern Ukrainian Art Studies*, 1, 5–9).
- Кийович, А. (2021). Універсалізм таланту Джина Келлі та вплив творчості майстра на американську культуру ХХ століття. *Art-платФОРМА*, 2(4), 312–329. <https://doi.org/10.51209/platform.2.4.2021.312-329>. (Kyiovych, A. (2021). The universality of Gene Kelly's talent and the impact of his work on 20th-century American culture]. *Art-platFORMA*, 2(4), 312–329).
- Козир, А. (Ред.). (2023). Трансдисциплінарний вимір підготовки фахівців мистецького профілю. *Світ знань*.

- <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/89ac9336-25dd-49c9-a3f7-c70c3cff4452/content>. (Kozyr, A. (Red.). (2023). Transdisciplinary dimension of training of specialists in the artistic field. *World of Knowledge*).
- Косаковська, Л. (2025). Поліаспектність прояву традиційних танцювальних рухів у культурно-мистецькому просторі України. В *Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі. Матеріали конференції, 9–11. Видавничий центр НАКККіМ*. https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/SALAPA%20S.V.%205-6_06_2025%20Zbirnik.pdf. (Kosakovska, L. (2025, 05–06 Chervnia). The multi-aspect manifestation of traditional dance movements in the cultural and artistic space of Ukraine. *Conference Proceedings*, pp. 9–11. Publishing Center of the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts).
- Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі. (2025, 05–06 червня). *Conference Proceedings*. Publishing Center of the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts. https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/SALAPA%20S.V.%205-6_06_2025%20Zbirnik.pdf
- Ballroom dancing. (n.d.). *Odesa International Academy*. <https://oiatest.space/en/ballroom-dancing-2/>.
- Bidyuk, D. (2018). Professional Training of Choreography Students in European Universities. *Comparative Professional Pedagogy*, 8(4), 39–46. <http://doi.org/10.2478/rpp-2018-0052>
- Bigus, O., Chepalov, O., Herts, I., Mova, L., Khotsianovska, L., & Babyc, O. (2023). Trends in the Development of Choreographic Education in Ukraine in Conditions of Digitalization: Standards, Innovative Models. *Journal of Curriculum and Teaching*, 12(5), 112–122. <http://doi.org/10.5430/jct.v12n5p112>
- Bilan, V., Hromadskyi, R., Zavadzka, G., Suslenska, O., & Yalokha, T. (2023). The role of innovative educational technologies in the training of specialists in the field of culture and arts: European experience. *Multidisciplinary Reviews*, 6, 2–11. <https://doi.org/10.31893/multirev.2023spe002>
- Bodas de Sangre by Antonio Gades Teatro Real. (n.d.). *Mezzo Dance*. <https://www.mezzo.tv/en/Dance/Bodas-de-Sangre-by-Antonio-Gades-%7C-Teatro-Real-6666>
- Bodas de Sangre y Suite Flamenca. (n.d.). *Fundacion Antonio Gades*. <https://antoniogades.com/en/the-company/repertoire-2/bodas-de-sangre-and-suite-flamenca/>
- Collins, M., & Jarvis, J. (2016). The Great Leap from Earth to Heaven: The Evolution of Ballet and Costume in England and France in the Eighteenth Century. *Costume*, 50(2). <https://doi.org/10.1080/05908876.2016.1165955>
- Gades, the choreographer. (n.d.). *Fundacion Antonio Gades*. <https://antoniogades.com/en/antonio-gades-2/the-artist/gades-the-choreographer/>
- Lavrynenko, S., Bykova, O., Zaiets, S., Syzonenko, V., Bilova, N., & Bidyuk, D. (2023). Development of Choreographic Education in the Context of Cultural

- Development of Society. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 15(1), 383–401. | <https://doi.org/10.18662/rrem/15.1/702>
- Liulka, A. (2023, 20–21 жовтня). Implementation methods of dramaturgy principles in contemporary dance production: pedagogical aspect. In: *Musical and Choreographic Education in the Context of the Cultural Development of Society* [Conference Proceedings]. (pp. 35–39). Publishing Center of K. D. Ushynsky South Ukrainian National Pedagogical University. <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/19276/3/15.pdf>
- Maksymenko, V., & Shcholokova, S. (2021). The Methods for Forming Artistic and Creative Experience of the Future Choreography Teacher in the Process of Professional Education. *Intellectual Archive*, 10(1), 102–114. http://doi.org/10.32370/IA_2021_03_12
- Martyniv, O., Tkachenko, I., Yeremenko, O., Lokshuk, I., & Maksymenko, A. (2023). The main trends in higher art education as principais tendências do ensino arte superior. *Conhecimento & Diversidade, Niterói*, 15(40), 78–97. <https://doi.org/10.18316/rcd.v15i40.11274>
- Serenade Team. Ballet: The Graceful Art of Movement and Expression. (2023, July 1). *Serenade*. <https://serenademagazine.com/ballet-the-graceful-art-of-movement-and-expression/>
- Wierzbik-Strońska, M., & Ostopolets, I. (Ed.). (2021). Role of science and education for sustainable development. *Publishing House of University of Technology, Katowice*.

SUMMARY

Zamlynniy Volodymyr, Kozachyk Oleh, Kutuzov Maksym. Interdisciplinary approach to teaching professional choreographic disciplines: synergy of folk, classical and ballroom dance.

Aim of the article is to study the significance of combining folk, classical and ballroom choreography in the professional training of dancers, as well as to emphasize the importance of a comprehensive approach that includes technical, historical-cultural and humanitarian training in the field of choreographic education. An integrative approach to teaching choreography is proposed, combining various dance techniques with humanitarian education, which contributes to a deeper understanding of the cultural context and expands the possibilities of creative development of dancers, as well as contributes to expanding the possibilities of their further professional improvement and career growth and diversity. In particular, the examples of professional activity and creative heritage of Vasyl Verkhovynets (Kostiv), Vasyl Avramenko, Antonio Hades, Gene Kelly demonstrate the importance of comprehensive coverage of professional training of dancers and an interdisciplinary approach both in education and in further professional careers. It is emphasized that an interdisciplinary approach is an important factor in the formation of a highly qualified dancer, able to adapt to various stylistic and performance tasks. Mastering various techniques and humanitarian knowledge expands the prospects of professional activity in the fields of cinema, theater, fashion and design, contributing to a more complete disclosure of creative potential, especially in the conditions of a globalized world and a changing cultural landscape. Thus, the integration of historical and cultural context and technical skill is the key to successful creative activity in the conditions of the modern artistic environment.

Key words: ballroom dancing; liberal arts education; classical ballet; interdisciplinary approach; folk choreography; professional training; dance technique, choreography education, teaching methodology.